

התגייסות מופלאה על שרפת המכון בנחלת יהודה

יוסי מלול - משק הבקר והחלב
hmb-malul@icba.org.il

זה קרה לפתע, לפנות ערב, כולם עצבו זה עתה את הרפת ואז נשמע קליק ושרפה פרצה בחדר המכונות של מכון החליבה בבית הספר החקלאי נחלת יהודה. מרגע זה, כל מי שהיה צריך, עשה עבודה נהדרת, חליבה אחת דולגה והרפת חזרה לכמעט שגרה. סיפורה של רפת בכפר נוער חקלאי, במרכז הכרך של ראשון לציון, וסיפורם של אנשים נפלאים בענף מזהים

בבית הספר לומדים כ-500 תלמידים, חלקם מגיעים מכל קצוות הארץ, שוהים במקום בתנאי פנימייה מלאים. יתר התלמידים מגיעים מהעיר הקרובה, חלקם במסגרת פנימייה היום. שהייתם במקום נמשכת עד שעות הערב וכוללת הכנת שיעורי בית, חוגים וארוחות. בנוסף לשתי אוכלוסיות אלו, קיימים תלמידים הבאים לבית הספר במסגרת לימודים רגילה כשאר תלמידי העיר.

במשך השנים קלט כפר הנוער גלים של עלייה - בתחילה מחבר העמים, וכן ילדים פליטים מהמלחמה ביוגוסלביה. ב-15 השנים האחרונות נקלטו בהצלחה במקום גם נערים ונערות, עולים מאתיופיה. הצוות החינוכי במקום התמחה במשך השנים בשילובם של נערים עולים אלו במציאות החברתית בארץ, תוך כיבוד והערכה למסורות שאתם הם הגיעו ארצה. בית הספר מעניק את מרב השירותים החינוכיים החברתיים והחומריים לתלמידים בעלי חסכים לימודיים, במטרה להביא אותם להצליח בלימודים ולשלבם בחברה הישראלית בצורה מוצלחת. המשק החקלאי מהווה חלק נכבד מאותו שירות הניתן לתלמיד, שדרכו אפשר לחנך וללמד בדרך של התנסות, חוויה ומעשה. החומר הלימודי נתפס ביתר קלות, תוך כדי עשייה. גם ערכים ניתנים להקנות תוך כדי עבודה במשק - תרומה לקהילת השוהים,

אלי לוי הוא מנהלה המסור והאוהב של הרפת הצנועה בבית הספר, מזה למעלה משלושים שנה. הוא עדיין מוטרד מאוד מהשלכות השרפה המפתיעה ברפת ומנגד, שמח לשתף את כולנו בנעשה בבית הספר וברפת.

בית הספר מעניק את מרב השירותים החינוכיים החברתיים והחומריים לתלמידים בעלי חסכים לימודיים, במטרה להביא אותם להצליח בלימודים ולשלבם בחברה הישראלית בצורה מוצלחת

הרכב בית הספר החקלאי

"נחלת יהודה" הוא בית ספר בעל אוריינטציה חקלאית הנתמך ע"י "ויצו שוויץ". מגיעים אליו תלמידים לכיתה ז' - ובו הם מסיימים מסלול חינוכי הכולל בחינות בגרות עד כיתה י"ב. לימודי החקלאות בבית הספר מאפשרים גם לתלמידי כיתות ההכוון, שאינם מיועדים לבגרות, להצליח בבחינות אלה.

בנייני העיר כפר משיקים לגדר הכפר

כפר הנוער נחלת יהודה במרחב ראשון לציון

העבודה ברפת ככלי טיפולי בבני נוער

אם רוצים לשנות אוריינטציה, צריך להפוך בית ספר אחד או יותר, לחקלאות עם הכוונה ותכנית מוגדרת להכשרה חקלאית של רפתנים בעתיד. כיום זה אקראי לגמרי אם יוצאים רפתנים אחרי הצבא.

האם בית הספר מכשיר גם רפתנים כדור המשך לרפת?

"גם בעבר היינו בשכנות למגורים בעיר, אם כי לא ראינו את הבתים, כפי

נולדתי בקהיר ב-1955 ולארץ
עלינו מיד לאחר מבצע קדש,
למעברה בקריית חיים. הסבתא
גרה אתנו והייתה אישה כפרית
שנולדה בטורקיה. ליד הצריף היא
שתלה גינה יפה וטיפחה אותה
ושם, כנראה, נזרעה בי האהבה

בתיכון למדתי בבית הספר הריאלי בחיפה, במסגרת חינוכית מעניינת ולקראת הגיוס התארגנו לגרעין נח"ל שיצא לקיבוץ חצרים, הכרתי מקרוב את עבודת הרפת ונדלקתי עליה.

אחרי הצבא והטיול לאירופה חזרתי לקורס הנדסאים ברופין (יחד עם **רלף גינזבורג** ממועצת החלב ואחרים). בהמשך, עבדתי כשנה ברפת וולקני כעוזר ניסויים ומאז, מגיל 27 ועד היום, אני עובד כאן ברפת ואוהב את העבודה מאוד מאוד.

כשראיתי את מודעת הדרושים בשנת 1981, ראיתי בה את משאת חיי, כי יש בה שילוב מדהים של טיפול בבעלי חיים, בפרות, עם חינוך בני נוער

עם השנים היה מעניין ההיווכח שהעבודה ברפת חשובה לילדים, במחיצת הפרות הם יותר רגועים והיחס אליהם עוזר לעבור את הבגרויות. אחרי סיבוב בחיים הם מגיעים לביקור ואומרים תודה על מה שקיבלו וזה סיפוק עצום.

אני אוהב את הרפתנות, מאמין גדול בחינוך בעזרת בעלי חיים, שמלמד את הנערים להעריך עבודה יצרנית וחמלה לבעלי חיים. זה עוזר להם בתהליך ההתבגרות, הם נקשרים ומפתחים תכונות חיוביות של מסירות, אחריות, אהבה וכך הם נקשרים גם לבני אדם.

אני מגדיר אותם כתלמידים חברים וזה גם מה שקורה אחרי שהיו להם בעיות קשות בבית הקודם שלהם ולעתים, אף בעיות פתולוגיות והם מתגברים ונעשים חיוביים לעצמם ולסביבה.

בשבילי, זהו מפעל חיים של 34 שנים וגם היום אני קם בכיף לעבודה, עם כל קשיי ההתמודדות בתנאים ובאיומים הכלליים על המקום. ■

אלי לוי, מנהל הרפת, ביונקייה
הממוגנת

שהם נראים היום מקרוב. לראשון לציון יש נווה ירוק בתוך יער של אבן ובטון. בכל עיר יש חשיבות רבה בשמירה על ריאה אקולוגית, מקום שבו התושבים ותלמידי העיר יכולים לחוות חוויות אחרות ממה שהעיר עצמה יכולה להציע לתושבים. הרבה מתושבי העיר נוהגים לטייל עם ילדיהם הקטנים בנחלת, כדי להמחיש ולחוות את הדרך שבו החלב עושה לפני שהוא מגיע ל"סופר". עד היום רואים ברכה בבתי הספר של מקווה ישראל, הכפר הירוק ואחרים, שנמצאים במרכז הכרך והתושבים יכולים להיתרם מהם. זו הסיבה שעל כלונו לתמוך בשמירה על ב שלהם"

הרפת בעלת מכסת חלב שנתית של 625 אלף ובשנה שעברה לא קיבלו תוספות כמו כולם. טענת משרד החקלאות הייתה "אתם עוסקים בחינוך ולכן אתם לא זקוקים לתוספת מכסה". העדר בנחלת מונה 120 ראש שמחציתם פרות חולבות. במכון החליבה 8 עמדות צד אחד, חולבים שלוש חליבות ביום. נעזרים בסטודנטים מהפקולטה לחקלאות, וכן בסטודנטים במגמת וטרינריה, שצריכים ניסיון מעשי של 60 שעות והם חולבים בלילות ובסופי שבוע.

תלמידים מתחילים כבר בכיתה ט' לעבוד ברפת והם זקוקים לתמיכה, בעוד שהגדולים כבר עצמאיים, ויש מצב שהם תומכים גם בצעירים. בכל יום יש כיתה אחת או שתיים - 10-15 נערים ביום. כל התלמידים עובדים ברפת ובחליבות, 1-2 פעמים בשבוע, יש תלמידים שאוהבים ויש שנרתעים. המטרה היא לחבר את מרבית התלמידים לעניין, לאט לאט, וכך בהדרגה, מתגברים על הרתיעה והחשש - לומדים לטפל, לדעת, לייצר ולחמול.

2 תחילה נוסד כפר הנוער בשנת 1922 כמשק פועלות. עד לקום המדינה, עסק הכפר בהכשרת הבנות, לקראת השתלבותן בהתיישבות העובדת.

לאחר קום המדינה הפך לתיכון חקלאי ועסק בהקניית השכלה עיונית (בגרות רגילה) וחקלאית לבנים ולבנות.

במוסד התחנך נוער ישראלי מגוון וככל הפנימיות, שינה המוסד את פניו עם כל גל של עלייה, נרתם לקליטת נוער עולה, בהשכלתו ובשילובו במדינת ישראל.

לאורך השנים, הקפיד הכפר על לימודים באווירה אישית וחמה ושמר על צביון חקלאי תוך הקפדה על ערכי העבודה, הלימוד והחברה.

בתקופת העלייה השנייה, בשנת 1911, הוקמה בכנרת החווה הראשונה להכשרת פועלות צעירות לעבודה חקלאית, על בסיס של שוויון בידע וביכולת העבודה לגברים.

בחלוף השנים, שגשוג המשתלה, נוספו למשק ענפים נוספים, נבנו מבנים וגדל מספר הבנות שעבדו במשק וקיבלו בו הכשרה. המנהלת הראשונה והמייסדת (**חניה ציזיק**) ניהלה משנת 1922 ועד 1926. היא עזבה על מנת לייסד משק פועלות נוסף בצפון תל אביב..... תקציב השנה הראשונה היה 2,509 לא"י.

המנהלת השנייה **בתיא אידלנט** ניהלה עד 1935.

ויצו נכנסה לשותפות בניהול משק הפועלות נחלת יהודה בשנת 1928 יחד עם מועצת הפועלות.

בסוף שנות ה-50 פרשה מועצת הפועלות מניהול הכפר. "ויצו שוויץ" לקחה על עצמה את החסות הבלעדית לכפר. ■